

Przedmowa

1. Ziemia a nauki geologiczne

Geologia a nauki przyrodnicze
Materia Ziemi jako obiekt badań geologicznych
Wiek Ziemi
Budowa Ziemi
Ciepło Ziemi
Procesy endogeniczne i egzogeniczne kształtujące oblicze Ziemi
Warto wiedzieć
Literatura uzupełniająca

2. Minerale i skały

Minerały, ich budowa i właściwości fizyczne
Główne minerały i ich cechy
    Kwarc i minerały pokrewne (postacie krzemionki)
    Skalenie
    Skaleniowce
    Miki
    Amfibole i pirokseny
    Oliwiny
    Granaty
    Turmaliny
    Inne krzemiany i glinokrzemiany
    Tlenki i wodorotlenki
    Siarczki
    Fosforany
    Węglany
    Siarczany
    Halogenki
    Pierwiastki rodzime
Skały i ich geneza
Warto wiedzieć
Literatura uzupełniająca

3. Plutonizm i skały plutoniczne

Magma
Intruzje
Skały plutoniczne i żyłowe
Przegląd skał plutonicznych i żyłowych oraz miejsca ich występowania w Polsce
    Skały kwaśne
    Skały obojętne
    Skały zasadowe
Złoża kopalin towarzyszące intruzjom
Warto wiedzieć

Literatura uzupełniająca

4. Wulkanizm i skały wulkaniczne

Erupcje wulkaniczne

Produkty erupcji

    Lawy i gazy

    Utwory piroklastyczne

Wulkany i ich rodzaje

Skutki erupcji wulkanicznych

Erupcje podmorskie

Rola wulkanizmu w dziejach Ziemi

Najsilniejsze erupcje wulkaniczne

Rozmieszczenie wulkanów

Skały wulkaniczne

Przegląd skał wulkanicznych i subwulkanicznych oraz miejsca ich występowania w Polsce

    Skały kwaśne

    Skały obojętne i zasadowe

Zjawiska i procesy powulkaniczne

Warto wiedzieć

Literatura uzupełniająca

5. Wietrzenie

Wietrzenie mechaniczne

Wietrzenie chemiczne

Udział biosfery w procesie wietrzenia

Produkty wietrzenia

Wietrzenie peryglacjalne

Wietrzenie a klimat

Charakterystyczne formy wietrzenia w morfologii terenu

Procesy wietrzeniowe w Polsce

Wietrzenie ilaste i laterytowe

Gleby i ich rodzaje

Wietrzenie podmorskie

Rola wietrzenia w powstawaniu złóż surowców mineralnych

Warto wiedzieć

Literatura uzupełniająca

6. Sedymentacja i skały osadowe

Facje osadowe

Luki sedymentacyjne

Warstwowanie osadów

Diageneza

Konkrecje i sekrecje

Sylifikacja i fosylizacja

Skały osadowe

Skały okruchowe (detrytyczne lub klastyczne) i rezydualne
Skały organogeniczne i chemogeniczne (chemiczne)
Warto wiedzieć
Literatura uzupełniająca

7. Metamorfizm i skały metamorficzne

Rodzaje metamorfizmu
Metamorfizm termiczny (kontaktów)
Metamorfizm zderzeniowy
Metamorfizm dynamiczny (dyslokacyjny) - dynamometamorfizm
Metamorfizm regionalny
Metamorfizm metasomatyczny
Inne rodzaje metamorfizmu
Strefy i facje metamorfizmu
Rola metamorfizmu w powstawaniu złóż kopalin
Skład mineralny i tekstury skał metamorficznych
Przegląd ważniejszych skał metamorficznych i ich występowanie w Polsce
Skały metamorfizmu dyslokacyjnego
Skały metamorfizmu regionalnego
Skały metamorfizmu kontaktowego (facji hornfelsowej i sanidynowej)
Skały ultrametamorficzne
Warto wiedzieć
Literatura uzupełniająca

8. Czas geologiczny

Względny wiek skał i procesów geologicznych
Biostratygrafia
Litostratygrafia
Diastroficzne metody ustalania względnego wieku skał i procesów geologicznych
Metody geofizyczne
Metody archeologiczne
Bezwzględny wiek skał
Metody izotopowe
Metody magnetometryczne
Metody radiogeniczne
Metody chemiczne i biologiczne
Metody syderalne
Metody sedymentologiczne
Podział dziejów Ziemi
Warto wiedzieć
Literatura uzupełniająca

9. Powierzchniowe ruchy masowe

Klasyfikacja i przyczyny ruchów masowych
Osuwiska

Inne ruchy masowe
Ruchy masowe w Polsce
Warto wiedzieć
Literatura uzupełniająca

10. Działalność wód płynących

Ablacja deszczowa
Erozyjna działalność rzek
Reżim i przepływ rzek
Transport rzeczny
Tarasy rzeczne
Klasyfikacja rzek i dolin rzecznych
Akumulacja rzeczna
Znaczenie geologicznej działalności wód płynących
Warto wiedzieć
Literatura uzupełniająca

11. Wody podziemne

Krążenie wody w przyrodzie
Typy i geneza wód podziemnych
Poziomy wodonośne
Źródła
Wody mineralne i termalne
Zjawiska krasowe
    Powierzchniowe formy krasowe
    Podziemne formy krasowe
Warto wiedzieć
Literatura uzupełniająca

12. Lód i zlodowacenia

Geologiczna działalność śniegu
Powstanie lodowców
Erozja lodowcowa
Erozja wód lodowcowych
Akumulacja lodowcowa i wodnolodowcowa
Zlodowacenia plejstocenyjskie w Polsce
Przyczyny zlodowaceń i ich wpływ na środowisko
Warto wiedzieć
Literatura uzupełniająca

13. Działalność wiatru

Erozja eoliczna
Akumulacja eoliczna
Warstwowanie osadów eolicznych

Wydmy w Polsce
Lessy
Pustynie
Warto wiedzieć
Literatura uzupełniająca

14. Wybrzeża

Woda morska
Ruchy wody morskiej
    Pływy
    Falowanie
    Prądy oceaniczne
Geologiczna rola mórz i oceanów
Erozja morska
Typy wybrzeży
Osady morskie
Transport i akumulacja w strefie brzegowej
Warto wiedzieć
Literatura uzupełniająca

15. Ruchy i deformacje skorupy ziemskiej

Parametry orientacji przestrzennej powierzchni
Typy deformacji tektonicznych
    Deformacje ciągłe
    Deformacje nieciągłe
Deformacje ciągłe i nieciągłe na mapach geologicznych
    Planisekcja
    Intersekcja
Przyczyny deformacji tektonicznych
Ruchy skorupy ziemskiej
Pionowe ruchy skorupy ziemskiej
Warto wiedzieć
Literatura uzupełniająca

16. Trzęsienia ziemi

Skale trzęsień ziemi
Przyczyny i typy trzęsień ziemi
Rozmieszczenie trzęsień ziemi
Tsunami a trzęsienia ziemi
Skutki trzęsienia ziemi
Katastrofalne trzęsienia ziemi XX i XXI w
Przewidywanie trzęsień ziemi
Warto wiedzieć
Literatura uzupełniająca

17. Wnętrze Ziemi

Grawitacja i masa Ziemi
Magnetyzm ziemski
Metody badań wnętrza Ziemi
Strefy (sfery) Ziemi
Warto wiedzieć
Literatura uzupełniająca

18. Dno oceanu

Główne rysy ukształtowania dna oceanicznego
Główne elementy tektoniczne dna oceanicznego
Strefy sedimentacyjne mórz i oceanów oraz główne grupy osadów
Warto wiedzieć
Literatura uzupełniająca

19. Tektonika płyt

Od Wegenera do tektoniki płyt
Geosynkliny - relikty przeszłości
Tektonika płyt
Inne hipotezy
Warto wiedzieć
Literatura uzupełniająca

20. Powstawanie łańcuchów górskich i skorupa ziemska kontynentów

---

Ruchy górotwórcze
Platformy
Rozłamy wgłębne
Warto wiedzieć
Literatura uzupełniająca

21. Układ Słoneczny

Warto wiedzieć
Literatura uzupełniająca

Zakończenie

Tabela stratygraficzna

Indeks rzeczowy